

“Delivering Diversity: Promoting Participation” Συνέδριο CIDOC-MDA '99

Κατερίνα Χαρατζοπούλου
Αρχαιολόγος, ειδικευμένη στην Τεκμηρίωση

Από τις 7 ως τις 10 Σεπτεμβρίου '99 πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο το ετήσιο συνέδριο της Διεθνούς Επιτροπής για την Τεκμηρίωση στα Μουσεία (CIDOC, International Committee for Documentation), μιας από τις διεθνείς επιτροπές του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM, International Council of Museums). Η διοργάνωση έγινε σε συνεργασία με το MDA (Museum Documentation Association), αρμόδιον εθνικό φορέα για την ανάπτυξη και το συντονισμό των εφαρμογών τεκμηρίωσης στα βρετανικά μουσεία. Με το σύνθημα “Delivering Diversity: Promoting Participation”, το φετινό συνέδριο ήταν αφιερωμένο στις μορφές παρουσίασης των συλλογών και τις διαστάσεις της επικοινωνίας στο Διαδίκτυο, καταγράφοντας το πέρασμα από την προβληματική της τεκμηρίωσης στην προβληματική της επικοινωνίας. Τις εργασίες παρακολούθησαν 300 ενδιαφερόμενοι, προερχόμενοι από μουσεία, συναφείς πολιτιστικούς φορείς, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστημιακά ιδρύματα, εταιρείες παροχής υπηρεσιών πληροφορικής και κυβερνητικούς οργανισμούς, που εκπροσώπησαν 20 χώρες. Το συνέδριο πλαισιώθηκε με επισκέψεις σε τμήματα τεκμηρίωσης σημαντικών μουσείων του Λονδίνου, με έκθεση προϊόντων λογισμικού και εκδόσεων για τη μουσειακή τεκμηρίωση και τις εργασίες των ομάδων του CIDOC (Αρχαιολογικοί χώροι, Εθνολογία, Σύγχρονη τέχνη, Εικονογραφία, Πολυμέσα, Πρότυπα τεκμηρίωσης μουσειακών αντικειμένων, Βιβλιοθήκες και κέντρα πληροφόρησης Μουσείων, Υπηρεσίες προς το CIDOC).

Πρωτοβουλίες για την υλοποίηση του θεσμικού πλαισίου ανάπτυξης. Οι έννοιες και οι αριθμοί

Η παρουσίαση της βρετανικής κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των Μουσείων και του Πολιτισμού κατά την εναρκτήρια συνεδρία απετέλεσε μια από τις εντυπωσιακότερες στιγμές του συνεδρίου, τόσο για το δυναμισμό των προτάσεων όσο και για το μέγεθος των χρηματοδοτήσεων. Σύμφωνα με τις αποφάσεις της βρετανικής κυβέρνησης, η ένταξη των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας πρέπει να οδηγήσει τους πολιτιστικούς οργανισμούς να αναπτύξουν νέους τρόπους ερμηνείας της πολιτισμικής κληρονομιάς καθώς και να επιτρέψουν την παροχή πρόσβασης στα πολιτισμικά αγαθά σε όλους. Ειδικές ρυθμίσεις κατοχυρώνουν την εκπαιδευτική διάσταση της πολιτισμικής κληρονομιάς και την ανάγκη συνεχιζόμενης εκπαίδευσης (Lifelong Learning) για ό-

λες τις ηλικίες, όπως τα μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις φυσικές συλλογές (δικαιωμα ελεύθερης εισόδου στα μουσεία για τα παιδιά) και τα προγράμματα για την ανάπτυξη πολιτισμικού περιεχομένου στο Διαδίκτυο. Η συνολική χρηματοδότηση για τα πολιτιστικά προγράμματα, ύψους 500 εκ. λιρών Αγγλίας, προέρχεται από το National Lottery Fund, ενώ τα ειδικά κονδύλια καλύπτουν τις συνεργασίες σχολείων και μουσείων και την ψηφιοποίηση διδακτικού υλικού (New Opportunity Fund). (Α. Howarth, CBE MP Minister for the Arts.) Ακόμη, ένα νέο Σώμα (Museums, Libraries and Archives Commission), με αρχικό προϋπολογισμό 200 εκ. λιρών Αγγλίας, θα αντικαταστήσει επίσημα από την 1η Απριλίου 2000 τις επιτροπές Museums and Galleries Commission και Library and Information Commission. Στη δικαιοδοσία του θα ανήκουν εφεξής τα Μουσεία, οι Βιβλιοθήκες και τα Αρχεία—όλοι κατά συνέπεια οι φορείς του πολιτισμικού περιεχομένου—, ενώ το προβλεπόμενο σχήμα διαχείρισής του, με διεθνείς προ-

C I D O C

mda

COM

INTERNATIONAL COUNCIL OF MUSEUMS
CONSEIL INTERNATIONAL DES MUSEES

διαγραφές, θα επιτρέπει εσωτερικές όσο και διεθνείς συνεργασίες για έρευνα και ανάπτυξη εφαρμογών των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (M. Evans, Museums, Libraries and Archives Commission, MLAC). Στην κατεύθυνση αυτή, της σύγκλισης δηλαδή Αρχείων, Βιβλιοθηκών και Μουσείων, είχαν ήδη προανατολιστεί τα προγράμματα χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο 5ο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης (A. Iljon, Ευρωπαϊκή Ένωση, Γενική Διεύθυνση XIII). Το θεωρητικό αυτό πλαίσιο αντικατοπτρίζεται στα κριτήρια επιλογής των προτάσεων προς χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο τρέχον ΚΠΣ. Ανάμεσα τους απαντούν τόσο οι διακρατικές συνεργασίες και η συμμετοχή διαφορετικών πολιτιστικών φορέων όσο και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών εφαρμογών (W. Sudbury, Cambridge Management Group,

inf2.pira.co.uk/pub/ecwebsite97.html), πληροφορίες για τα τρέχοντα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης για την πολιτισμική κληρονομιά. Ανακινώθηκε ακόμη η ίδρυση Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πληροφορίας για τα Μουσεία (European Museum Information Institute, EMII, www.emii.org). Προς το παρόν διερευνά τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στα ευρωπαϊκά Μουσεία με τη συνδρομή ενός επιλεγμένου αριθμού πολιτιστικών φορέων από 10 κράτη της Ευρώπης. Σκοπός του είναι να συντονίσει θέματα προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων, προτύπων ανταλλαγής της πληροφορίας και χρηματοδότησης και να καλύψει σταδιακά όλα τα κράτη της Ευρώπης.

Πολιτιστικά και εκπαιδευτικά δίκτυα σε ανάπτυξη

Την εφαρμογή αυτών των τάσεων στο Ην. Βασίλειο για την παροχή πρόσβασης στην εθνική κληρονομιά σε ηλεκτρονική μορφή έδειξαν τα προγράμματα ανάπτυξης εκπαιδευτικών πολιτιστικών δικτύων. Ως προτεινόμενα παρουσιάστηκαν η πρωτοβουλία "A Netful of Jewels, New Museums in the Learning Age", που αναπτύσσεται στο πλαίσιο του National Museums Directors' Conference και συγκεντρώνει μουσειακούς και συναφείς οργανισμούς από το Ην. Βασίλειο (MDA, Victoria & Albert, British Library κ.α., προβλέπονται 400 οργανισμοί μέχρι το 2002). Συλλογές και τεχνονομία προσφέρονται από κοινού για τη δημιουργία ενός δικτύου που θα υποστηρίζει τη μάθηση και τη συμμετοχή, διερευνώντας ταυτόχρονα τη μελλοντική μορφή των μουσείων, όπως αυτή διαμορφώνεται στο Διαδίκτυο, μέσα από την αλληλεπίδραση πολυμορφίας συλλογών και πολιτισμικών ταυτοτήτων (Suzanne Keene, National Museum of Science and Industry). Σε εξέλιξη βρίσκεται επίσης το πρόγραμμα "New Library, The People's Network", που αποσκοπεί στη δικτυακή συνδεση όλων των βρετανικών βιβλιοθηκών μέχρι το 2002 για την υλοποίηση του "National Grid for

Learning" (www.ngfl.gov.uk/ngfl/), του εθνικού δικτύου για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση (C. Batt, Library and Information Commission). Ακόμη, το MDA εγκαινίασε το Μάιο '99 το "24Hour Museum" (www.24hourmuseum.org.uk), μια πλατφόρμα πρόσβασης στο σύνολο των ιστοσελίδων των βρετανικών Μουσείων και Πανομοθηκών για το γενικό κοινό. Προσφέρει νέα από την επικαιρότητα των εκθέσεων, επιτρέπει την προετοιμασία της επίσκεψης στο μουσείο και παρέχει ειδικό εκπαιδευτικό υλικό για σχολεία, ενώ προβλέπεται να συμπληρωθεί με εργασία αναζήτησης στο σύνολο των ιστοσελίδων και των βάσεων δεδομένων των Μουσείων (Matthew Stiff, MDA). Από την άλλη όχθη του Ατλαντικού, η εθνική πρωτοβουλία American Str@tegy (www.americanstrategy.org) στριμύχεται στη συμμετοχή πολιτιστικών φορέων που διαθέτουν τις ηλεκτρονικές τους συλλογές στο Διαδίκτυο, με σκοπό να προβάλλουν τον πλούτο και την ποικιλία των πολιτισμικών εννοιών των ΗΠΑ. (Jane Sledge, National Museum of the American Indian).

Προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και τη διάθεση του πολιτιστικού περιεχομένου στα δίκτυα επικοινωνίας

Σε ειδικές συνεδρίες συζητήθηκαν οι προϋποθέσεις ανάπτυξης περιεχομένου, με αντικείμενο τις μουσειακές συλλογές και τη διάθεσή τους στο Διαδίκτυο, καθώς και τα αποτελέσματά από τις έρευνες κοινού, που επισκέπτεται τόσο το φυσικό όσο και το δικτυακό χώρο των Μουσείων. Στο Βρετανικό Μουσείο τα θέματα ανάπτυξης περιεχομένου αντιμετωπίστηκαν με αφορμή το σχεδιασμό του συστήματος παρουσίασης των συλλογών COMPASS (Collections Multimedia Public Access System), που το κοινό θα μπορεί να συμβουλευτεί στις νέες αίθουσες του Μουσείου καθώς και στο Διαδίκτυο. Το σύστημα τροφοδοτήθηκε με τις πληροφορίες που ήταν ήδη συγκεντρωμένες στις βάσεις δεδομένων του Μουσείου, ενώ παράλληλα αναζητήθηκαν νέες μορφές αφηγηματικής πλοκής με εκτενή χρήση πολυμέσων (Fiona Marshall, British Museum). Ακόμη, τονίστηκε μια παράμετρος που συχνά δεν υπολογίζεται κατά τη δημοσιοποίηση (τη δημοσίευση) του περιεχομένου των βάσεων δεδομένων για τα μουσειακά αντικείμενα στο Διαδίκτυο και αφορά τον έλεγχο ποιότητας της παρεχόμενης πληροφορίας. Στην ανακοίνωση προτάθηκε να συμπεριληφθεί στις επόμενες εργασίες του CIDOC η ανάπτυξη κατάλληλης μεθοδολογίας (Jeanne Hogenboom, Bureau IMC).

Μια άλλη διάσταση του σχεδιασμού των πολιτιστικών πληροφοριακών συστημάτων έδειξε η μελέτη της διάθεσης στο Διαδίκτυο της βάσης δεδομένων Artefacts Canada. Η ανάπτυξη της ξεκίνησε πριν από 25 χρόνια από το Καναδικό Δίκτυο Πολιτιστικής Πληροφορίας (www.chin.gc.ca/Artefacts/e_artefact_s_canada.html),

και σήμερα περιέχει τεράστιον όγκο πληροφορίας για τις καναδικές μουσειακές συλλογές. Για τη διάθεση της στο Διαδίκτυο ερευνήθηκαν τα ειδικά χαρακτηριστικά της δικτυακής επικοινωνίας, ενώ ο σχεδιασμός των προσβάσεων στηρίχθηκε σε σενάρια χρήσης που αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένες συμπεριφορές αναζήτησης της πληροφορίας (Kati Geber, Canadian Heritage Information Network, CHIN).

Ακόμη, ενδιαφέρουσες ανακοινώσεις παρουσίασαν τα αποτελέσματα έρευνας για τα ειδή της πληροφορίας και τις επιλογές του κοινού που χρησιμοποιεί τις διαφορετικές υπηρεσίες που προσφέρουν τα Μουσεία στο Διαδίκτυο. Η ανάλυση των σχετικών αποτελεσμάτων για τον δικτυακό τόπο (την ηλεκτρονική διεύθυνση) των θενικών Μουσείων της Σκωτίας έδειξε ότι οι χρήστες που προέρχονται από πολλές χώρες του κόσμου, στην πλειονότητά τους όμως από την ίδια «κοινότητα» –στην περίπτωση αυτή από πανεπιστημιακά ιδρύματα του Ηνωμ. Βασιλείου, με την κατάληξη ac.uk στην ηλεκτρονική τους διεύθυνση–, ενώ υπογράμμισε την ανάγκη συσχέτισμού των στοιχείων αυτών με αυτά που παρέχει το πραγματικό μουσειακό περιβάλλον. Σε αντίθεση με άλλους ομιλητές, που έβλεπαν το θέμα αποκλεισμού ορισμένων κατηγοριών κοινού από τη χρήση των μουσειακών υπηρεσιών στο Διαδίκτυο, η ανακοίνωση αυτή τόνισε ότι θέματα πολιτιστικού αποκλεισμού δεν τίθενται σε σχέση με τα νέα ψηφιακά μέσα αλλά με πιο ουσιαστικά προγράμματα (Ian Morrison, National Museums of Scotland). Ένα τέτοιο παράδειγμα πρόσφερε η πολιτική του Βρετανικού Μουσείου για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, για τα οποία προβλέπονται όχι μόνον ευκολίες πρόσβασης στο φυσικό χώρο των συλλογών αλλά και ειδικές προδιαγραφές στο σύστημα πληροφορόρησης COMPASS του Μουσείου (Jodi Mattes, British Museum).

Προσδιορισμός του επαγγέλματος του «ειδικού της πληροφορίας» στα σύγχρονα μουσεία

Μια συντονισμένη παρουσίαση του επαγγέλματος του «τεκμηριωτή», ή, όπως ονομάζεται καλύτερα σήμερα, του ειδικού της πληροφορίας στα Μουσεία του Ην. Βασιλείου, έδωσαν οι Andrew Roberts και Alice Grant. Στο πρώτο μέρος σηματοδοτήθηκαν τα στάδια εξέλιξης και του ορισμού του επαγγέλματος από το 1970 μέχρι σήμερα, παράλληλα με τις εξελίξεις στην οργάνωση και τη λειτουργία των μουσειακών οργανισμών του Ην. Βασιλείου. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70 αυτή η τεκμηρίωση αποτελούσε ευθύνη των επιμελητών των συλλογών, ενώ δεν προβλεπόταν ειδική τεκμηριωτής. Η εξειδίκευση ξεκίνησε με τη σύσταση διεθνών και εθνικών οργανισμών, όπως το CIDOC στο πλαίσιο του ICOM (ήδη από τη δεκαετία του '60) και το MDA (1977), με αρχική αποστολή την ανάπτυξη προτύπων καταλογογράφησης και διαχεί-

ρισης των συλλογών στο Ην. Βασίλειο. Στη δεκαετία του '80 εμφανίστηκαν τα πρώτα συστήματα τεκμηρίωσης με χρήση υπολογιστών, που επέτρεψαν τη «λογιστική» των συλλογών –τη διαχείρισή τους δηλαδή– για αποτελεσματικό έλεγχο–, ενώ για πρώτη φορά «ειδικοί» ανέλαβαν αυτή τη δραστηριότητα. Από το 1990 και έπειτα οι αματώδεις τεχνολογικές εξελίξεις οδήγησαν στην ανάπτυξη σύνθετων πληροφοριακών συστημάτων που περιέχουν διαφορετικούς τύπους πληροφορίας, ενώ έγιναν μεγάλες επενδύσεις στον πολιτισμό στο Ην. Βασίλειο. Ως αποτέλεσμα, θεσπίστηκαν ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης στην τεκμηρίωση μέσα στα μουσεία, στα οποία έγινε επίσης δυνατή η επαγγελματική σταδιοδρομία στο χώρο της τεκμηρίωσης. Ο ρόλος των ειδικών οργανισμών γίνεται ολοένα σημαντικότερος, τόσο του CIDOC, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ICOM (www.cidoc.icom.org) σε διεθνές επίπεδο, όσο και του MDA (www.mda.org.uk) ως συμβουλευτικής υπηρεσίας σε εθνικό επίπεδο. Στο Ηνωμ. Βασίλειο σήμερα ο βασικός ρόλος των συστημάτων πληροφορόρησης είναι πολύ σημαντικός για τη διάθεση της πληροφορίας τόσο στις εσωτερικές όσο και στις εξωτερικές δραστηριότητες των μουσείων, ενώ θα γίνει ακόμη σημαντικότερος με τον επαναπροσδιορισμό των ρόλων των πολιτιστικών οργανισμών και τη συνένωση τους σε έναν ενιαίο φορέα για την ανάπτυξη και τη διαχείριση των εθνικών πληροφοριακών πηγών. Άμεσο αποτέλεσμα είναι και ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου του τεκμηριωτή στο νέο αυτό πλαίσιο και η χρήση του όρου «ειδικός ή επαγγελματίας της πληροφορίας» (Museum Information Profession - Information Professional) (A. Roberts, Museum of London). Στο δεύτερο μέρος η Alice Grant τόνισε ορισμένα προσόντα που χαρακτηρίζουν το «προφίλ» του ειδικού της πληροφορίας, όπως αυτά διαφαίνονται στο εργασιακό περιβάλλον σε ένα μεγάλο Μουσείο του Λονδίνου σήμερα. Σχετίζονται με τη γνώση που περιεχομένου και την ικανότητα οργάνωσής του σε πολύπλοκα συστήματα πληροφορόρησης, όπως είναι τα σύγχρονα συστήματα πληροφορόρησης για τις μουσειακές συλλογές, που προχωρούν πέρα από την ανάγκη καταλογογράφησης υλοποιώντας σύνθετες μορφές δόμησης του περιεχομένου. Έχοντας γνώση του περιεχομένου και της δομής του, ο ειδικός της πληροφορίας πρέπει να στηρίζει τον επιμελητή –που έχει πολλές άλλες δραστηριότητες και ολοένα λιγότερο διαθέσιμο χρόνο– στη διαδικασία αναζήτησης, παρουσίασης και μετάδοσης του περιεχομένου στο κοινό, αντλώντας νέες μορφές ερμηνείας από τα προϋπάρχοντα πρότυπα. Ακόμη, στα προσόντα περιλαμβάνονται ικανότητες διαχείρισης προγραμμάτων –ανάμεσα τους και η αναζήτηση χρηματοδότησης– καθώς και γενικές ικανότητες επικοινωνίας. Τα χαρακτηριστικά αυτά φέρνουν το επάγγελμα του ειδικού της πληροφορίας στα Μουσεία κοντά σε άλλα επαγγέλματα από το χώρο της έκδοσης και της δημοσιογραφίας, ό-

που παίζουν σημαντικό ρόλο οι ικανότητες οργάνωσης και επικοινωνίας (A. Grant, National Museum of Science and Industry).

Από το χώρο της Αρχαιολογίας: παραδείγματα και προοπτικές

Οι εξελίξεις στο χώρο των εφαρμογών των επιστημών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην Αρχαιολογία στο Ην. Βασίλειο παρουσιάστηκαν στην ειδική συνεδρία «Archaeological Access». Ο ολόσυνθετος αυξανόμενος αριθμός αρχαιολόγων που χρησιμοποιούν υπολογιστές –και κατά συνέπεια παράγουν αλλά και χρειάζονται ψηφιακά δεδομένα στα διαφορετικά στάδια της εργασίας τους– οδήγησε στην ίδρυση ενός ειδικού εθνικού οργανισμού για τη συλλογή, τη διαχείριση και τη διάθεση των αρχαιολογικών δεδομένων σε ψηφιακή μορφή (Archaeology Data Service, ADS, www.ads.ac.uk, τμήμα του γενικού φορέα για τις Τέχνες και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Arts and Humanities Data Service, AHDS). Το ADS σγκεντρώνει και διαθέτει στο Διαδίκτυο 250.000 ψηφιακές εγγραφές από ανασκαφικές δραστηριότητες στο Ην. Βασίλειο συμβάλλοντας στη διατήρηση και την επαναχρησιμοποίησή τους, ενώ ταυτοχρόνια μελετά τον εμπλουτισμό τους καθώς και τα πρότυπα ψηφιακής αρχειοθέτησης και πρόσβασης (D. Roberts, ADS). Η τυχαία ανακάλυψη ευρημάτων με αρχαιολογική αξία στο Ην. Βασίλειο (περίπου 1.000.000 ευρήματα κάθε χρόνο) και η ανάγκη συστηματικής καταγραφής τους αντιμετωπίστηκε υποδειγματικά με το ειδικό πρόγραμμα National Portable Antiquities Scheme. Από το 1998, με χρηματοδότηση του National Lottery Fund, δημιουργήθηκαν 35 νέες θέσεις εργασίας με σκοπό την καταγραφή των τυχαίων αυτών ευρημάτων, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές, μουσεία, ιδιωτικές συλλογές και πολίτες. Αποτέλεσμα υπήρξε η ταύτιση ευρημάτων, η ανακάλυψη «θησαυρών» που πλούτισαν τη βρετανική αρχαιολογική κληρονομιά (ασθενικός σταυρός του Holtzenic, θησαυρός νομισμάτων του Lincolnshire) καθώς και νέων αρχαιολογικών θέσεων. Συγχρόνως έγινε καταγραφή των ευρημάτων σε βάση δεδομένων σύμφωνα με τα πρότυπα του MDA, καθώς και με επιπλέον λειτουργίες για την παραγωγή εκθέσεων και την άμεση δημοσίευσή τους στο Διαδίκτυο. Οι ηλεκτρονικές καρτέλες των ευρημάτων καταχωρίζονται άμεσα στις βάσεις δεδομένων του Εθνικού Αρχείου καθώς και στα ευρετήρια αρχαιολογικών ψηφιακών εγγραφών του ADS. Ακόμη, η ανάπτυξη περιεχομένου σε ψηφιακή μορφή οδήγησε στη μελέτη τρόπων αξιοποίησής τους, όπως η διάθεσή τους στο Διαδίκτυο για εκπαιδευτικούς σκοπούς, με την προσθήκη ειδικού υπομνηματισμού και εικόνων, που θα επιτρέψουν πιθανόν την περαιτέρω χρηματοδότηση του προγράμματος (www.finds.org.uk) (R. Hobbs, British Museum). Σε εξέλιξη βρίσκεται

το πρόγραμμα καταγραφής του Αρχαιολογικού Αρχείου του Λονδίνου, που φυλάσσεται στο Μουσείο του Λονδίνου. Το Αρχείο περιλαμβάνει τα αντικείμενα –πολλά από τα οποία εκτίθενται στο Μουσείο– και τα τεκμήρια από την καταγραφή της αρχαιολογικής δραστηριότητας περίπου 2.400 ανασκαφών την περιοχή του Λονδίνου, που έχουν συγκεντρωθεί από το 1960. Η παροχή πρόσβασης στην ηλεκτρονική μορφή του Αρχείου σχεδιάζεται με γνώμονα την εσωτερική χρήση του από τους αρχαιολόγους της Υπηρεσίας και του Μουσείου καθώς και τις διαφορετικές κατηγορίες κοινού που θα έχουν τη δυνατότητα να αντλούν πληροφορίες για ερευνητική, επαγγελματική και εκπαιδευτική χρήση μέσω δικτύου (www.museumoflondon.org.uk/MOLsite/menu.htm) (A. Roberts, J. Shepherd, F. Grew, Museum of London).

Ως συμπλήρωμα στο μικρό αυτό αρχαιολογικό αφιέρωμα αξίζει να αναφερθούν και οι δραστηριότητες της ομάδας εργασίας για την Αρχαιολογία στο πλαίσιο του CIDOC (www.natmus.min.dk/cidoc/archsite). Μέχρι σήμερα η ομάδα έχει αναπτύξει πρότυπο με τις απαραίτητες πληροφορίες για την καταγραφή των αρχαιολογικών τόπων και μνημείων –στο πρόγραμμα αυτό η ομάδα οφείλει και το αρχικό όνομά της–, μετά από έρευνες και συλλογή στοιχείων για να αντιστοιχά συστήματα καταγραφής σε πολλές χώρες. Το διεθνές αυτό πρότυπο υποεθελήθη επίσημα από το CIDOC και θα χρησιμεύσει ως οδηγός στις χώρες που δεν διαθέτουν ακόμη Εθνικό Αρχείο. Στη φετινή συνάντηση στο Λονδίνο ο πρόεδρος της ομάδας, Henrik Jarl Jansen (Nationalmuseet, Κοπεγχάγη), παρουσίασε την έκδοση *Our Fragile Heritage. Documenting the Past for the Future*, που υλοποιήθηκε μέσα από αυτή τη δραστηριότητα (εκδ. H. J. Hansen, G. Quine, Κοπεγχάγη, 1999, www.dkc.natmus.dk/fragile). Η έκδοση συγκεντρώνει τις εμπειρίες ανάπτυξης, διαχείρισης και παροχής πρόσβασης σε εθνικά Αρχεία Μνημείων διαφόρων χωρών του κόσμου, ανάμεσα στις οποίες βρίσκεται και η Ελλάδα (Χ. Μπεκιάρη, Δ. Καλομοιράκης, Π. Κωνσταντόπουλος, Π. Πάντος, *Polemon: a project to computerize the monuments records of the Greek Ministry of Culture*). Το επόμενο σχέδιο της ομάδας είναι η ανάπτυξη προτύπου καταγραφής του συνόλου των τεκμηρίων ενός αρχαιολογικού αρχείου, που παράγεται κατά την ανασκαφική δραστηριότητα.

Οι ενδιαφερόμενοι αναγνώστες μπορούν να αναζητήσουν το συνολικό πρόγραμμα καθώς και πληροφορίες για την έκδοση των Πρακτικών του συνεδρίου στον δικτυακό τόπο (=ηλεκτρονική διεύθυνση) του MDA, www.mda.org.uk.

Επικοινωνία: στη διεύθυνση του περιοδικού ή charatzo@aol.com.

